

Ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als monument en als dorpsgezicht van de hoeve De Licht in Dilsen-Stokkem (Dilsen)

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5;

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de opheffing van de bescherming als monument en als dorpsgezicht werd onderzocht;
- de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier;
- advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 8 augustus 2023;
- de behandeling van het advies is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Motivering

De hoeve De Licht werd op 16 oktober 1979 beschermd als monument en als dorpsgezicht bij koninklijk besluit, omwille van de historische en volkskundige waarde. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 9 juni 1994.

De hoeve De Licht verkeerde op het moment van bescherming in 1979 in een vervallen toestand. Na de bescherming bleef onderhoud uit, waardoor de gebouwen verder vervielen. In 1995 werd gunstig advies verleend voor de bouw van vijftien sociale woningen in de voormalige hoeve. Dit project werd voltooid in 1998. Van de historische hoevegebouwen resten alleen de oostelijke helft van de noordvleugel (erfgevel, zijgevel en spanten van de dakkap) en het deel van de oostvleugel tussen de poort en de noordvleugel (kelder, vertrek met resten van een schouw). De westelijke helft van de noordvleugel, de volledige west- en zuidvleugel, en het deel van de oostvleugel vanaf de poort zijn volledig nieuw. De omgeving van de hoeve is bebouwd en verhard.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermde bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgroederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;
 - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
 - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde type of een bepaald oeuvre;
 - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
 - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van de hoeve De Licht in Dilsen-Stokkem op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: in de vijf gemeenten van het Limburgse Maasland (Kinrooi, Maaseik, Dilsen-Stokkem, Maasmechelen en Lanaken) hebben negentien hoeves met een bouwphase uit de 17de eeuw een beschermd statuut (met inbegrip van de hoeve De Licht). In Dilsen-Stokkem zijn naast de hoeve De Licht nog vier andere hoeves uit de 17de eeuw beschermd als monument: de Kesselshoeve, de Leemveldhoeve, het Hof Termotten en het Kapelhof. Deze hoeves zijn veel beter bewaard in hun historische aanleg en materialiteit dan de hoeve De Licht. Beschouwd binnen het regionale beschermde bestand van hoeven uit de 17de eeuw (geheel of gedeeltelijk) is de hoeve De Licht niet zeldzaam;
- 2° herkenbaarheid: de vervallen toestand en daarna de verbouwing in 1995-1998 hebben de herkenbaarheid van de hoeve De Licht sterk aangetast. Alleen de noord- en oostvleugel zijn nog herkenbaar als hoevegebouwen, zij het voor een deel in een volledig vernieuwde toestand. Herkenbare historische onderdelen zijn beperkt tot het vroegere woongedeelte van de noordvleugel (erfgevel, zijgevel en drie spanten

van de dakkap) en het deel van de oostvleugel tussen de poort en de noordvleugel (kelder en vertrek met resten van schouw). De andere gebouwen van de voormalige hoeve dateren uit de jaren 1990. De vier andere als monument beschermde 17de-eeuwse hoeves in Dilsen-Stokkem hebben door hun meer intacte toestand een veel grotere herkenbaarheid dan de hoeve De Licht;

3° representativiteit: in haar huidige toestand is de hoeve De Licht geen representatief voorbeeld meer van een historische hoeve. Twee van de vier historische hoevegebouwen zijn verdwenen en vervangen door nieuwbouw uit 1995-1998. Alleen de oost- en noordvleugel bevatten nog delen die herinneren aan de historische hoeve. De vier andere als monument beschermde 17de-eeuwse hoeves in Dilsen-Stokkem bezitten door hun meer intacte toestand een veel grotere representativiteit dan de hoeve De Licht;

4° ensemble: Bij de verbouwing tot sociale woningen in 1995-1998 werd de vierkantopstelling van de historische hoeve herhaald. Hierdoor bezit de hoeve De Licht vandaag nog enige ensemblewaarde. Ook de bewaring van historische delen uit de 17de tot 19de eeuw in de noord- en oostvleugel verleent aan de voormalige hoeve nog enige ensemblewaarde;

5° context: door de volledige bebouwing en verharding van de omgeving is de context van de hoeve De Licht verloren gegaan.

De geringe zeldzaamheid, de beperkte herkenbaarheid en het verlies aan representativiteit en context hebben de historische en volkskundige waarde van de hoeve De Licht sterk aangetast, in die mate dat de bescherming als monument en als dorpsgezicht niet meer voldoende kan worden gemotiveerd. Daarom wordt de bescherming als monument en als dorpsgezicht opgeheven. Omwille van enkele bewaarde delen van de historische hoeve in de noord- en oostvleugel, en de behouden vierkantopstelling van de gebouwen bezit de hoeve De Licht in de huidige toestand wel nog enige herkenbaarheid en ensemblewaarde. De erfgoedwaarden zijn bijgevolg niet volledig verloren gegaan.

De hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde hebben geleid tot een gewijzigde context waarin de erfgoedwaarden onvoldoende zijn voor een bescherming van de hoeve De Licht in Dilsen-Stokkem als monument en dorpsgezicht. De vrijwaring van de erfgoedwaarden middels een bescherming als monument en dorpsgezicht is niet langer vereist omwille van het algemeen belang.

De bescherming van de hoeve De Licht in Dilsen-Stokkem als monument en dorpsgezicht wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 16 oktober 1979 tot bescherming als monument van de hoeve De Licht (woonhuis, poortgebouw en schuur) en als dorpsgezicht van de hoeve De Licht met haar onmiddellijke omgeving, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 9 juni 1994, wordt voorlopig geheel opgeheven.

Art. 2. Het beschermde goed hoeve De Licht, Kantonsweg 8, 8A, 12, 12A, 12B, 12C, 12D, 14, 14A, 14B, 14C, 14D in Dilsen-Stokkem (Dilsen), waarvan de bescherming als monument voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op de percelen met de volgende kadastrale gegevens: Dilsen-Stokkem, 1ste afdeling, sectie B, perceelnummers 1002A2 (deel), 1002B2 (deel), 1002C, 1002C2 (deel), 1002D2 (deel), 1002E3, 1002R, 1002S en 1002Z (deel).

In het beschermingsbesluit van 16 oktober 1979 wordt dit omschreven als de hoeve "De Licht" te Dilsen, bekend ten kadaster: Dilsen, sectie B, perceelnummer 1002A (deel).

Het beschermde goed hoeve De Licht, Kantonsweg 8, 8A, 10A, 10B, 12, 12A, 12B, 12C, 12D, 14, 14A, 14B, 14C, 14D, 16; Kastanjeboomlaan 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; Lichtstraat 8A, 8B, C in Dilsen-Stokkem (Dilsen), waarvan de bescherming als dorpsgezicht voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op de percelen met de volgende kadastrale gegevens: Dilsen-Stokkem, 1ste afdeling, sectie B, perceelnummers 1002D3, 1002X2, 1002T2, 1002Z, 1002A2, 1002Y2, 1002S, 1002E2 (deel), 1002P2, 1002D2, 1002R2, 1002Z2, 1002V2, 1002W2, 1002R, 1002S2, 1002G2, 1002H2, 1002K2, 1002L2, 1002M2, 1002N2, 1002F3, 1002B2, 1002E3, 1002C2, 1002W (deel), 1002X (deel), 1002Y (deel), 1002C en deel van het openbaar domein.

Het plan met de aflijning en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het beschermde onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Brussel, 16/10/23

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2023-10-16 14:12:27 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE